

MỘT SỐ GIẢI PHÁP GIẢI QUYẾT MỐI QUAN HỆ GIỮA NHÀ NƯỚC THỊ TRƯỜNG VÀ XÃ HỘI TRONG VĂN KIẾN ĐẠI HỘI XIII CỦA ĐẢNG

*PGS, TS. Trần Đăng Bộ¹, ThS. Phùng Thị Nga²,
CN Nguyễn Thị Trang³, CN Đinh Tiến Hải³*

¹GVCC Trường Đại học Thành Đô

Tel: 0983747956; Email: trandangbo@yahoo.com.vn;

²Phòng KHCN Trường Đại học Thành Đô;

³Học viên cao học Trường Đại học Thành Đô.

TÓM TẮT

Bài viết giới thiệu “mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội” đã được xác định trong văn kiện Đại hội XIII của Đảng. Đồng thời đề xuất một số giải pháp để giải quyết tốt, có hiệu quả mối quan hệ này trong điều kiện nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa của Việt Nam.

***Từ khóa:**; Kinh tế thị trường; định hướng xã hội chủ nghĩa; giải quyết mối quan hệ; nhà nước, thị trường và xã hội.*

ABSTRACT

The article introduces the “relationship between the State, the market and society” as defined in the document of the 13th Party Congress. In addition, some solutions are proposed to effectively and well solve this relationship in the context of Vietnam's socialist-oriented market economy.

***Keywords:** Market economy; Socialist orientation; relationship resolution; state, market and society.*

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giải quyết mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội là một tất yếu khách quan. Tuy nhiên, không có khuôn mẫu chung về mô hình, phương thức giải quyết mối quan hệ này phù hợp với mọi nền kinh tế, nên các quốc gia cần nghiên cứu, tham khảo mô hình, phương thức có tính phổ biến trên thế giới để lựa chọn cho mình mô hình, phương thức phù hợp để giải quyết có hiệu quả mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội. Giải quyết mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam là sự kế thừa có chọn lọc thành tựu phát triển kinh tế thị trường của nhân loại và kinh nghiệm tổng kết thực tiễn

hơn 35 đổi mới toàn diện đất nước. Xuất phát từ vị trí, vai trò, chức năng và mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội, **chúng tôi đề xuất một số giải pháp** để giải quyết mối quan hệ này phù hợp với nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam.

2. CÁC GIẢI PHÁP GIẢI QUYẾT MỐI QUAN HỆ GIỮA NHÀ NƯỚC, THỊ TRƯỜNG VÀ XÃ HỘI

2.1. Thông nhất về nhận thức

Thông nhất nhận thức về giải quyết mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội là xu hướng khách quan trong quản lý nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam. Kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa là mô hình kinh tế tổng quát của

nước ta trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội. Mô hình kinh tế này chưa có tiền lệ trong lịch sử nền kinh tế thị trường thế giới. Đó là nền kinh tế thị trường hiện đại, hội nhập quốc tế, vận hành đầy đủ, đồng bộ theo quy luật của kinh tế thị trường, do Nhà nước quản lý, dưới sự lãnh đạo của Đảng. Tuy nhiên, thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam đang trong quá trình hoàn thiện, vì thế Đảng ta xác định, giữa Nhà nước, thị trường và xã hội có quan hệ chặt chẽ [1; tr.130]. Vì vậy, vị trí, vai trò, chức năng cụ thể của Nhà nước, thị trường và xã hội biến chuyển cùng với sự phát triển của nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa phù hợp bối cảnh tình hình trong từng thời kỳ phát triển đất nước. Trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, nhiệm vụ chiến lược là thống nhất nhận thức về giải quyết mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội là xu hướng khách quan trong quản lý nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam. Nhận thức về giải quyết mối quan hệ này là yếu tố quyết định. Chỉ khi các chủ thể trong hệ thống chính trị nhận thức được rằng, giải quyết mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội là xu hướng khách quan, mới có thể giải quyết hiệu quả mối quan hệ này.

2.2. Bảo đảm hài hòa giữa yếu tố chủ quan và yếu tố khách quan

Bảo đảm hài hòa giữa yếu tố chủ quan và yếu tố khách quan trong giải quyết mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội. Về bản chất, mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội là mối quan hệ giữa yếu tố chủ quan và khách quan. Để phát triển kinh tế thị trường, không một xã hội nào phó mặc cho nhà nước và thị trường việc điều hành đời sống kinh tế, xã hội. Xây dựng nền kinh tế thị trường, củng cố hiệu lực,

hiệu quả của nhà nước, phát huy vai trò của xã hội là quá trình diễn ra đồng thời, làm tiền đề cho nhau và quan hệ chặt chẽ với nhau. Thị trường vận hành theo các quy luật khách quan, vốn có như quy luật giá trị, quy luật cung - cầu, quy luật cạnh tranh... Trong quản lý kinh tế, nhà nước phải dựa vào thị trường để tính toán, làm cơ sở khoa học cho việc xây dựng pháp luật, chiến lược, quy hoạch, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội. Việc tổ chức mở rộng thị trường mà không có sự điều tiết của công cụ quản lý, tất yếu dẫn đến sự rối loạn trong hoạt động sản xuất, kinh doanh. Nhận thức phiến diện về thị trường cũng như sự điều tiết thị trường theo ý muốn chủ quan, duy ý chí trong quản lý và chỉ đạo hoạt động kinh tế đồng nghĩa với việc đi ngược lại hệ thống quy luật kinh tế vốn có trong thị trường. Nói cách khác, hoạt động quản lý của nhà nước thông qua bộ máy quản lý của nó ban hành quy định, cơ chế, chính sách can thiệp, điều tiết thị trường là hoạt động chủ quan của con người (đó là bộ máy nhà nước). Sự can thiệp của bộ máy nhà nước không làm méo mó thị trường, mà tạo điều kiện cho thị trường phát huy hiệu quả, mở rộng tăng trưởng. Nói cách khác, nhà nước thực hiện chức năng kiến tạo phát triển.

Ngày nay, môi trường, điều kiện sản xuất, kinh doanh luôn có những thay đổi, biến động liên tục, khó lường. Cùng với những thay đổi, biến động đó thì vị trí, vai trò, chức năng của nhà nước, thị trường và xã hội cũng có những thay đổi, biến động. Do vậy, trong quá trình giải quyết mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội sẽ nảy sinh những yêu cầu mới, cũng như những hạn chế, bất cập cần có sự điều chỉnh cho hoàn thiện và hợp lý theo hướng bảo đảm hiệu quả hoạt động sản xuất, kinh doanh. Xu hướng chung của mọi nền kinh tế thị

trường hiện nay là chuyển từ nhà nước trực tiếp can thiệp sang nhà nước kiến tạo phát triển. Điều đó không có nghĩa giảm đi vai trò của nhà nước mà chỉ là chuyển từ quản lý trực tiếp sang quản lý gián tiếp.

Đối với những thị trường chưa hoàn thiện, đòi hỏi nhà nước phải có giải pháp hỗ trợ cho sự hình thành, phát triển đồng bộ các loại thị trường. Đặc biệt, khi môi trường sản xuất, kinh doanh thay đổi, không chỉ trong phạm vi mỗi nền kinh tế, mà còn mở rộng phạm vi thị trường khu vực và toàn cầu, đòi hỏi phải có những điều chỉnh trong việc giải quyết mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội. Sở dĩ như vậy là bởi khi đó không chỉ thị trường thay đổi mà cả vị trí, vai trò, chức năng của nhà nước cũng thay đổi. Đặc biệt, trong điều kiện toàn cầu hóa và hội nhập kinh tế quốc tế ngày càng sâu rộng và toàn diện, đã và đang đặt ra yêu cầu cần thiết phải có sự hợp tác chặt chẽ giữa các nhà nước với chế độ chính trị khác nhau trong giải quyết mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội.

Chính sự hợp tác này đã dẫn tới sự biến đổi vị trí, vai trò, chức năng của nhà nước trong mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội. Điều đó cho thấy, mặc dù nhà nước vẫn là thực thể bảo đảm sự gắn kết thị trường và xã hội, nhưng hoạt động này được tiến hành trong khuôn khổ khác trước đây, nhà nước phải dàn xếp với các chủ thể khác để giải quyết nhiều công việc thay vì áp đặt một chiều bằng các mệnh lệnh hành chính. Có thể thấy, vị trí, vai trò, chức năng của nhà nước trong mối quan hệ với thị trường và xã hội đã thay đổi, theo đó nhà nước trở thành đối tác của các chủ thể khác, trong đó có thị trường và xã hội.

Như vậy, bảo đảm hài hòa giữa yếu tố chủ quan và khách quan trong giải quyết mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội đặt ra yêu cầu nhà nước phải căn cứ vào thực tiễn thị trường để ban hành và sử dụng các công cụ, chính sách kinh tế phù hợp, kịp thời. Khi thị trường chưa hoàn thiện đầy đủ, nhà nước cần có hệ thống công cụ, chính sách kinh tế để tạo điều kiện cho thị trường phát sinh, phát triển; nhà nước không phó mặc thị trường, không can thiệp làm sai lệch các quan hệ thị trường. Vấn đề là phải có sự phối hợp tốt giữa yếu tố khách quan của cơ chế thị trường và yếu tố chủ quan là sự quản lý nhà nước và giám sát của xã hội theo mục tiêu nhất định.

2.3. Phát huy vai trò chủ thể của nhà nước

Cần phát huy vai trò chủ thể của nhà nước trong mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội. Với tư cách là chủ thể chính trị, phù hợp với chức năng, nhiệm vụ quy định trong hiến pháp và các văn bản quy phạm pháp luật hiện hành, nhà nước xây dựng hệ thống cơ chế, chính sách tạo động lực cho thị trường phát triển, đồng thời tạo sự phát triển hài hòa trong phát triển giữa cá nhân và cộng đồng, giữa các lĩnh vực kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội,... Coi trọng đúng mức chức năng quản lý, kiến tạo phát triển của Nhà nước trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. Trong việc phân bổ các nguồn lực phát triển đất nước, Nhà nước phải tôn trọng, tuân theo các tín hiệu và quy luật của thị trường, không áp đặt mong muốn chủ quan, chủ nghĩa cá nhân, lợi ích nhóm; ngược lại, phải bảo đảm công khai, minh bạch, hiệu quả. Để phát huy vai trò chủ thể của nhà nước trong mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội, cần đẩy nhanh các tiến trình cơ cấu lại đầu tư công, doanh nghiệp nhà nước

và ngân sách nhà nước phù hợp với cơ chế thị trường, xác định rõ thứ tự các hướng ưu tiên để tập trung hỗ trợ có hiệu quả về tài chính và các nguồn lực khác, nhất là các nguồn lực đặc biệt cho phát triển một số lĩnh vực then chốt của nền kinh tế quốc dân.

2.4. Đẩy mạnh xây dựng Nhà nước pháp quyền

Trong thời kỳ đổi mới, việc xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa có nhiều tiến bộ, tổ chức bộ máy nhà nước tiếp tục được hoàn thiện, hoạt động hiệu lực và hiệu quả hơn; bảo đảm thực hiện đồng bộ các quyền lập pháp, hành pháp và tư pháp [1; tr.71]. Bộ máy nhà nước bước đầu được sắp xếp lại theo hướng tinh gọn gắn với tinh giản biên chế, hoạt động hiệu lực, hiệu quả hơn.

Tuy nhiên, trước yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội và quản lý đất nước trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, trước tác động của cách mạng công nghiệp lần thứ tư, thì “xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa có mặt chưa đáp ứng tốt yêu cầu”[1; tr.89]. Theo đó, những hạn chế yếu kém đó đã được Đại hội XIII chỉ ra: Cơ chế kiểm soát quyền lực chưa hoàn thiện, vai trò giám sát của nhân dân chưa phát huy mạnh mẽ; Hệ thống pháp luật còn một số quy định chưa thống nhất, chưa đáp ứng yêu cầu thực tiễn; Chấp hành pháp luật chưa nghiêm, kỷ cương, phép nước còn bị xem nhẹ, xử lý vi phạm pháp luật chưa kịp thời, chế tài xử lý chưa đủ sức răn đe; Cải cách hành chính, cải cách tư pháp chưa đáp ứng đầy đủ yêu cầu phát triển đất nước; Tổ chức và hoạt động của chính quyền địa phương chưa đổi mới mạnh mẽ; chức năng, nhiệm vụ, phân cấp, phân quyền chưa rõ ràng, hiệu lực, hiệu quả hoạt động còn hạn chế; Phẩm chất, năng lực, uy tín của cán bộ, công chức, viên chức trong bộ máy nhà nước

còn hạn chế, thiếu chuyên nghiệp, chưa đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới...

Những hạn chế, yếu kém nêu trên là những nút thắt, lực cản trong giải quyết mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội. Vì vậy, để giải quyết tốt, có hiệu quả mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội cần tiếp tục đẩy mạnh xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa và hệ thống chính trị toàn diện, trong sạch, vững mạnh; tiếp tục đổi mới, hoàn thiện tổ chức bộ máy nhà nước theo hướng hoạt động hiệu lực, hiệu quả, bảo đảm đồng bộ quyền lập pháp, hành pháp và tư pháp.

2.5. Phát huy vai trò, trách nhiệm của các cơ quan, đại biểu dân cử

Thực tiễn hơn 35 năm đổi mới cho thấy, các cơ quan và đại biểu dân cử, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội, nhân dân và cơ quan truyền thông, báo chí có vai trò, trách nhiệm to lớn trong giải quyết mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội. Theo đó, cần tiếp tục kiện toàn tổ chức bộ máy, đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức nhà nước liêm chính, trong sạch, nâng cao năng lực, hiệu quả hoạt động của các cơ quan, đơn vị có chức năng, nhiệm vụ tổ chức thực hiện và các cơ quan tham mưu cho cấp uỷ lãnh đạo, chỉ đạo giải quyết mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội. Tiến hành giải pháp này với lý do, các nguồn lực, tiềm năng sáng tạo của nhân dân trong sự nghiệp phát triển đất nước chưa được phát huy tốt.

Việc đổi mới nội dung, phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội chưa theo kịp yêu cầu, chưa sâu sát các tầng lớp nhân dân và cơ sở; chất lượng, hiệu quả hoạt động giám sát, phản biện xã hội chưa đều. Quyền làm chủ của nhân

dân có lúc, có nơi còn bị vi phạm; còn biểu hiện dân chủ hình thức, tách rời dân chủ với kỷ cương, pháp luật [1; tr.88-89]. Đặc biệt, “Cơ chế kiểm soát quyền lực chưa hoàn thiện; vai trò giám sát của nhân dân chưa được phát huy mạnh mẽ” [1; tr.89]. Tiến hành giải pháp này là thực hiện quan điểm *dân là gốc*; thật sự tin tưởng, tôn trọng và phát huy quyền làm chủ của nhân dân, kiên trì thực hiện phương châm *dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng*. Nhân dân là trung tâm, là chủ thể của công cuộc đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; mọi chủ trương, chính sách phải thực sự xuất phát từ cuộc sống, nguyện vọng, quyền và lợi ích chính đáng của nhân dân, lấy hạnh phúc, ấm no của nhân dân làm mục tiêu phấn đấu [1; tr.27-28]. Vì vậy, để giải quyết đúng đắn, hiệu quả mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội cần phát huy vai trò, trách nhiệm của các cơ quan, đại biểu dân cử, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội, nhân dân và cơ quan truyền thông, báo chí.

2.6. Tiếp tục hoàn thiện thể chế, phát triển đầy đủ, đồng bộ các yếu tố thị trường, các loại thị trường [1; tr.132]

Theo đó, thực hiện nhất quán cơ chế giá thị trường đối với các loại hàng hoá, dịch vụ, kể cả các loại hàng hoá, dịch vụ công cơ bản. Mặt khác, để giải phóng sức sản xuất, các nguồn lực phát triển được phân bổ theo chiến lược, quy hoạch, kế hoạch phù hợp với cơ chế thị trường, cần đẩy mạnh phát triển thị trường các yếu tố sản xuất để thị trường đóng vai trò quyết định trong huy động, phân bổ, sử dụng các nguồn lực. Phát triển thị trường hàng hoá, dịch vụ theo phương thức tổ chức, giao dịch văn minh, hiện đại, thương mại điện tử. Phát triển đồng bộ và nâng cao hiệu quả hoạt động của thị trường tài chính, tiền tệ, thị

trường chứng khoán, thị trường bảo hiểm... trên nền tảng công nghệ số với kết cấu hạ tầng, công nghệ và phương thức giao dịch hiện đại trên cơ sở phát triển mạnh thị trường khoa học và công nghệ. Đồng thời với phát triển thị trường bất động sản và thị trường quyền sử dụng đất, phải quản lý chặt chẽ hai thị trường này. Chú trọng đầu tư phát triển thị trường sức lao động, cải cách chính sách tiền lương, bảo hiểm xã hội đối với người lao động. Phát huy mạnh mẽ vai trò của các tổ chức xã hội, xã hội - nghề nghiệp tham gia hình thành và điều tiết các quan hệ kinh tế thị trường. Xử lý tốt những bất cập của cơ chế thị trường, bảo đảm phúc lợi và an sinh xã hội, quốc phòng, an ninh và bảo vệ môi trường sinh thái [1; tr.133].

2.7. Đẩy mạnh xây dựng nền hành chính nhà nước phục vụ nhân dân, dân chủ, pháp quyền, chuyên nghiệp, hiện đại, trong sạch, vững mạnh, công khai, minh bạch

Chính phủ là cơ quan hành chính nhà nước cao nhất của nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam, thực hiện quyền hành pháp, là cơ quan chấp hành của Quốc hội [2; Điều 94]. Vì thế, để xây dựng nền hành chính nhà nước phục vụ nhân dân, dân chủ, pháp quyền, chuyên nghiệp, hiện đại, trong sạch, vững mạnh, công khai, minh bạch, trước hết, tiếp tục đổi mới tổ chức và hoạt động của Chính phủ theo hướng tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả trên cơ sở tổ chức hợp lý các bộ đa ngành, đa lĩnh vực; phát huy đầy đủ vị trí, vai trò, chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của Chính phủ theo quy định của Hiến pháp và pháp luật. Theo đó, Chính phủ cần tập trung vào công tác quản lý vĩ mô, xây dựng thể chế, chiến lược, quy hoạch, kế hoạch; tăng cường năng lực dự báo, phân tích và đề xuất chính sách dựa trên luận cứ khoa học và thực tiễn

của nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. Đẩy mạnh phân cấp, phân quyền, xác định rõ trách nhiệm giữa Chính phủ với các bộ, ngành; giữa Chính phủ, các bộ, ngành với chính quyền địa phương các cấp; khắc phục cho được tình trạng chồng chéo chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn giữa Chính phủ với các bộ, ngành và chính quyền địa phương; bảo đảm quản lý nhà nước thống nhất, chặt chẽ, phát huy vai trò chủ động, sáng tạo, tinh thần trách nhiệm của các bộ, ngành, địa phương. Nâng cao chất lượng dịch vụ công; tiếp tục sắp xếp, tổ chức lại các đơn vị sự nghiệp công lập theo hướng tinh gọn, bảo đảm chất lượng, hoạt động hiệu lực, hiệu quả.

2.8. Hoàn thiện thể chế quản lý nhà nước đối với các hội và các tổ chức phi chính phủ

Hệ thống thể chế quản lý tạo ra khung khổ pháp lý để các tổ chức xã hội tham gia tư vấn, giám định và phản biện chính sách công; đứng ra cung ứng một số dịch vụ xã hội phi lợi nhuận nhận ủy quyền từ nhà nước; bảo vệ quyền lợi của các nhóm thiểu số, yếu thế trong xã hội bị thách thức khi vai trò của thị trường không phát huy tác dụng. Đồng thời cần khắc phục tình trạng một số hội và tổ chức phi chính phủ lợi dụng danh nghĩa phi chính phủ để can dự vào các vấn đề chính trị gây mất ổn định xã hội, lợi dụng tính chất phi lợi nhuận để trốn thuế. Cần

đổi mới cơ chế tài chính hỗ trợ của Nhà nước và quản lý chặt chẽ nguồn tài trợ của nước ngoài để hoạt động đúng tôn chỉ, mục đích, không để nước ngoài lợi dụng các hội và các tổ chức phi chính phủ gây tổn hại đến lợi ích quốc gia, dân tộc.

3. KẾT LUẬN

Mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội là một vấn đề luôn thu hút sự quan tâm trong tiến trình phát triển kinh tế thị trường. Mỗi quốc gia, dân tộc có chế độ chính trị xã hội khác nhau thì việc giải quyết mối quan hệ này sẽ khác nhau. Để giải quyết mối quan hệ này, các quốc gia phải dựa trên chủ thuyết phát triển của mình. Trên cơ sở chủ thuyết ấy, chủ thể của các nền kinh tế thị trường phải xác định đúng, rõ ràng vị trí, vai trò, chức năng của các thành tố cấu thành mối quan hệ gồm: *Nhà nước, thị trường và xã hội*; đồng thời thể chế hóa nhằm tạo hành lang pháp lý cho các chủ thể vận động, phát triển và phát huy hiệu quả trong mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội. Ở Việt Nam, chủ thuyết phát triển Việt Nam là yếu tố quyết định đến định hướng xã hội chủ nghĩa của nền kinh tế thị trường. Vì vậy, giải pháp giải quyết mối quan hệ này ở Việt Nam phải xuất phát và phù hợp với những đặc trưng và nét đặc sắc của nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa trong từng giai đoạn phát triển đất nước./.

TÀI LIỆU TRÍCH DẪN

- [1]. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội - 2021, tập I.
- [2]. Quốc hội, *Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam đã được Quốc hội khóa XIII, kỳ họp thứ 6 thông qua ngày 28/11/2013*.